

זה ספר

בעל שם טוב על התורה המלא פרשת ויקהל-פקודי

לצרף ולהביא ממרחק את כל דברי
מרון רוח אפינו רבי ישראל בעל שם טוב זי"ע והיו לאחדים

למען תמצא לומד יקר בעת למודך על הדף את כל אוצרות בית ה'
דברי תורתו של מרון הבעש"ט זי"ע בספר בעל שם טוב על התורה
העניים במקום א' ועשירים במקומות אחרים
מקושרים ומונחים לפניך יחד כשולחן ערוך ומפה פרושה

כדי שתדרוש בלמודך את כל דברי פרדס תורתו הק' הזאת באר היטב
וילמד סתום מן המפורש דבר הלמד מעניינו ומסופו
ויקל ללב נבון לקנות דעת להבין ולהשכיל אמרי קודש

פקודי ה' ישרים משמחי לב מצות ה' ברה מאירת עינים. תהלים ל"ג.

י"ל לעילוי נשמת

מוריניו הרה"ג ר' אברהם במו"ה יונה קרויס זצ"ל
[שלא השאיר אחריו זש"ק, והעמיד הרבה תלמידים הגונים בתו"ש]
מלוצערן - ירושלים ת"ו

ליומא דהילולא תנינא השתא כ"ה אדר ה'תשפ"א.

פיתוח זעירא להאי פרשתא

יום ה' ויקהל-פקודי לס' ויקהל משה את כל עדת בני ישראל כ"ז אדר התשפ"א לפ"ק

ישמחו הלומדים ויגילו העוסקים בתורת השם יתברך וכפי שהאורה לנו בדורותינו באור יקרות על ידי האי עיר וקדיש מן שמאי נחית מרנא ורבנא **רבי ישראל-בן אליעזר הבעש"ט הקדוש** זי"ע ועכ"א.

אשר יסודי הספר הושתנו ממחברו בפולין המעטירה הגאון **מוהרש"ם מגאווארטשאו** זצ"ל, מהאריות שבחברת מרן **השפת אמת מגור** זצוק"ל, מעוטרת בהסכמותיהם הנלהבות של רוב גדולי ומצוקי ארץ צדיקי ורבי פולין ורוסיא זצוק"ל בדורו, בצורת **פנים הספר והגהות על הדף** כאשר על **פנים הספר** המסודר **באותיות** על סדר פסוקי התורה באים הרחבות הדברים **בהגהות המחבר על הדף** שהמחבר זצ"ל קרא להן בשם **"מקור מים חיים"** להאיר עיני הלומדים ולהלהיב ליבם בשלהבת יח.

(וכן שמועתי וקבלתי רבות ברום שגב מעלת למוד ספה"ק זה **"בעל שם טוב על התורה"** כסידרו בצורה הזאת, ממור"ר המובהק זצוק"ל משרידי הענקים של דוד דעה, הרה"ק המפורסם ביגיעתו בעבודת השי"ת וברוב בקיאותו בתורת החסידות כ"ק מרן אדמו"ר **מוהר"ר צבי הירש מקרעטשניף-סיגעט** זי"ע, אשר לשונו הק' של אור שבעת הימים הבעש"ט זי"ע ה' שגור על לשונו בכל עת מצוא, ועל פי בנה וייסד את רובי תורותיו זצ"ל).

והנה **מחבר הספר** זצ"ל, ערך את הספר הק' באופן של דברי תורה עניים במקום א' ועשירים במקום אחר, דהיינו שהבנת והיקף כל ענין וענין על בוריו, אפשר רק כאשר הלומד לא חס על טרחתו ומעייניו בכל מקור ומובאה מתורת פום כמלל ברבן מרן **הבעש"ט הקדוש** זי"ע, כפי אשר הראה **המחבר** זצ"ל את רוב חילו ברבנות ציונו בהגהותיו **"מקור מים חיים" על הדף**, וגם באלפי פעמים בפנים הספר הנקרא **"אותיות"**, בו שולה **מחבר הספר** זצ"ל את הלומדים בטה"ק, בכל עת לטייל אחת הנה ואחת הנה במובאות מתורת **הבעש"ט הקדוש** זי"ע שהובאו בפרשיות אחרות בספר דנו, ולצרף למקום הנלמד כעת, להיותם לאחזים בידי הלומד, להבין ולהשכיל את כוננת הענין, כידוע.

על כן התחלתי בחמלת ה' עלי וברב סייעתא דשמיא לההדיר את **"בעל שם טוב על התורה"**, בהבאת הקטעים שעליהם מציין המחבר זצ"ל ב"מקור מים חיים", להעתיקם כולם בלשונם במקומם למטה על הדף, למען ירוץ הקורא בס, במלאכת מחשבת רבה לבחור תחילת וסוף כל קטע טקסט ולהדביק אותם במקומם הנכון, שיבין הלומד בקלות למה התכוון המחבר [בדרך כלל הרי זה בעל התולדות הק', הדגל מ"א, ההיכל הברכה ואוצה"ח, הכתר שם טוב, המאור עינים, לקוטי תורה ותורה אור מבעל התניא קדישא זי"ע ועוד], ולקבל בזה בהירות בתורת הבעש"ט הק' בכל ענין וענין.

והרי לכם דוגמא של הספר הקדוש קנקן חדש מלא ישן

"בעל שם טוב על התורה המלא פרשת ויקהל-פקודי"

הכולל מאות רבות של מאמרים קדושים זקוקין די נור, כסדר שסידרם מחבר הספר

"בעל שם טוב על התורה", הגאון **מוהרש"ם מגאווארטשאו** זצ"ל, בספרו, ויה"ר שנצליח כדי להקל על הקורא הלומד, ולאפשר לו להבין והשכיל לשמוע ללמוד וללמוד לשמור ולעשות בטה"ק **"בעל שם טוב על התורה"** תמידים כסדרן ומוספים כהלכתן.

בכ"ר ובברכת תוה"ק, וכמאמר משיח ה' למרן הבעש"ט זי"ע
"אימתי קאתי מר, לכשיפוצו מעיינותיך חוצה" בב"א

הצבי **"שלמה זלמן קרויס"**

"אוצרות הספר הק' בעל שם טוב על התורה המלא"

לכל עניני הספר, נא לפנות למייל: Solkraus4@gmail.com

טל. 05485-38476 בא"י, 0044736-7162822 בחו"ל

פרשת **בעל שם טוב המלא** ויקהל א

ויקהל א. לא תבערו אש בכל מִשְׁבְּתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת. מִהֲבַעַשׂוֹת זֶה"ה, פְּרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (שַׁבַּת דמ"ד ע"א) מְטַלְטְלִין גַּר חֲדָשׁ וְכוּ' ר' שְׁמַעוֹן אֹמֵר כָּל הַנְּרוֹת מְטַלְטְלִין חוּץ מִן הַגֵּר הַדּוֹלֵק בַּשַּׁבָּת, וְהוּא דְנִשְׁמַת אָדָם קְרוּיָה גַר שְׁנָאֵמֵר (מְשַׁלֵּי כ') גַר ה' נִשְׁמַת אָדָם וְחַכְמֵינוּ ז"ל דְּרִישׁוּ (הַבָּה אָמַר פל"א סי' ד') גֵּרָךְ בְּיַדֵּי וְכוּ', וּבַזֶּהר הַקְּדוּשׁ (תְּרוּמָה דק"ג ע"ב) כִּי בַשַּׁבָּת יוֹצֵאִין כָּל הַנְּשִׁמוֹת מְגִייהֵנָם חוּץ מִמְּחַלְלֵי שַׁבָּת, וּבָזֶה יוֹבֵן, מְטַלְטְלִין גַּר חֲדָשׁ, ר"ל נִשְׁמָה הַקְּרוּיָה גַר שְׁלֵא נִתְלַלְכָה בְּצוּאָת עֲוֹנוֹתָיו מְטַלְטְלִין וּמוֹצִיאִין אוֹתָהּ מְגִייהֵנָם בַּשַּׁבָּת, אָבֵל לֹא יֵשֵׁן שְׁנֵתִישׁוֹ בְּעֲוֹנוֹתָיו, ר' שְׁמַעוֹן אֹמֵר כָּל הַנְּרוֹת מְטַלְטְלִין חוּץ מִגֵּר מִנְּרֵי הַדּוֹלֵק בַּשַּׁבָּת, שְׁמַחֲלֵל הַשַּׁבָּת, שְׁדוֹלֵק נִשְׁמָתוֹ בְּגִייהֵנָם גַּם כֵּן בַּשַּׁבָּת מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה, וּדְפַח"ח:

(פֶּתֶר שֵׁם טוֹב ח"ב די"ז ע"א, צְפִנְתָּ פִּעְנַח דַּצ"ג ע"ג).

ויקהל ב. וַיַּעַשׂ בְּצִלְאֵל אֶת הָאָרֶץ וְגו'. מַעֲשֵׂה מִבְּעַל שֵׁם עָלְיוֹ הַשְּׁלוֹם, שְׁהִיָּה אֹמֵר שְׁעוֹר כְּדַרְכּוֹ, וְהִיָּה אֹמֵר בְּזֶה הַלְשׁוֹן, כִּי זֶה הַכְּלִי הוּא מַעֲפָר וַיֵּשׁ לוֹ הַתְּחַבְּרוֹת עַל יְדֵי אָדָם, וְאָמַר, שְׁהַחֲמֹר הוּא הַחֲמֹר פְּשוּט, אֲדָה הַעֲקָר הוּא הַצּוֹרֵחַ, עַל דְּרָךְ סוֹף מַעֲשֵׂה בַמַּחְשֶׁבֶה תַּחֲלָה, לָכֵן הַכְּלִי תִקְבַּל מִחֲכָמָתוֹ, דְּהֵינּוּ חַיּוּתוֹ שֶׁל הָאָדָם תִּקְבַּל בְּחַיּוּת הַכְּלִי א], וַיֵּשׁ בְּהַכְּלִי שֶׁכֵּל נֶאֱצַל מִהָאֱמֹן, לָכֵן יְכוּלִין לְהַכִּיר בְּהַעֲבָדָא

☞ מקור מים חיים ממוח"ר שמ"מ מנאווארטשאוו זצ"ל ☞

ויקהל א] ובס' נוצר חסד פ"ו ד"ה לפניו כלי וספסל וכיוצא, היה אהבה כח א], וז"ל, כח הפועל אומר כל המחשבות בפרט, שהיה בנפעל, ולכן מרן אלוקיי אור מחשב האומן בעת עשיית הכלי כי ישראל ריב"ש זצ"ל כשהיה מביאין כח הפועל בנפעל וכו' ע"ש:

☞ מקור מים חיים המלא והמורחב ☞

א] ז"ל הנוצר חסד פרק ו' ד"ה אהבה כח: אהבה כח הפועל בנפעל ולכן מרן אלקי אור ישראל הריב"ש זצ"ל כשהיה מביאין לפניו כלי וספסל וכיוצא, היה אומר כל המחשבות בפרט שהיה מחשב האומן בעת עשיית הכלי כי כח הפועל בנפעל אם הוא כך באומן גשמי מכ"ש אצל מלך מלכי המלכים הקב"ה כי חיות אלהותו מלא כל העולם ובכל דבר יש חיות כל עוד שלא הסריח

ב פרשת בעל שם טוב המלא ויקהל

דְּהַכְּלִי כָּל הַהֲנַהֲגָה וְטוֹבוֹ שֶׁל הָאֱמֹן, כִּי יְדוּעַ שְׂבָה־עֲנָה יֵשׁ כַּח מֵהַשְׁרֵשׁ וּד"ל, וְהִיא עוֹמֵד לְפָנָיו כְּד נֹאֵה שֶׁל שְׂכָר, וְהִיא אוֹמֵר, נִמְצָא בְּכָלִי זֶה אֲנִי רוֹאֶה, שֶׁהָאֱמֹן שָׁלָה הוּא אִישׁ בְּלֹא רְגָלִים, וְנִמְצָא הַתְּחַבְּרוֹת כְּלִי זֶה מִפְּחֵ אֲצִילוֹת וְשָׂכָל, לְאִפּוֹקֵי אִם מוֹצִיאִין הַשָּׂכָל שְׁלֹ מֵהַכְּלִי זֶה, אֲזִי הַכְּלִי הַזֶּה אֵין לוֹ שׁוּם הַתְּחַבְּרוֹת, וְאַחַר הַשְּׁעוֹר לְקַח תִּלְמִיד אֶחָד הַכַּד בְּיָדוֹ לְעַמֵּד אוֹתוֹ עַל סַפְסָל וְתַכְף בְּעֵמִידַת הַכְּלִי נִתְפָּרֵד לְפָרוּרִים כְּבָרְאִשׁוֹנָה: (פְּתָבִי קֹדֶשׁ דְּכ"ו ע"א).

ע מקור מים חיים ממוה"ר שמ"מ מגאווארמשאווי זצ"ל

וכן הוא בהיכל הברכה פ' מקץ דרל"ח ע"א וז"ל, כשהיה מרן הקדוש רואה כלי, אמר כל המחשבות שהיו לאומן בשעת עשייתו, עכ"ל: ובס' ליקוטי מוהר"ן אות רכ"ה כתב וז"ל, וזהו מה שמספרים על הבעש"ט ז"ל שהיה שומע דיבורים מקול הכנור כו', ועי' בזכרון טוב די"א ע"ב ב): ובס' אור המאיר פ' האזינו ד"ה וישמן כתב וז"ל, שמעתי בשם הבעש"ט זללה"ה, פעם אחד שמע לאדם רשע שנגן בכנור, והבין כל העבירות שעשה מיום הוולדו, ואם בנגון בכלי פירש

ע מקור מים חיים המלא והמורחב

וניפסד ואם תירצה להביט הבט בפירות יבשים וירקות יבשים כמו הטאבאק וכיוצא כשתניח תחתיהם כלי מלא מים רחוק מהם ישאבו את כל המים והכלי ישאר ריקם ובלתי חיות א"א דבר כזה ובכל הדברים יש חיות אלהות אלא שמלוּבש בהסתרה ברע ובקליפות ולכן צריך למאס הרע והתאוּוה והחומריות שהוא קליפות גמורות ולדבק נפשו באהבה עזה באלוהיו ויתעלה החיות וידבק בנפשו ויאיר על נפשו באור צה וזהו צדיקים במיתתם וירידתם למקום תאוות וקליפות נקראין חיים עובדים השי"ת בשמחה ובהרחבות הדעת ונגה כאור תהיה, ורשעים בחייהם בחיות ושמחה שלהם מן גשמיות וחומריות נפרדין מהשי"ת וקרוים מתים וצדיקים ישמחו יעלצו לפני אלוהים וישישו בשמחה, עכ"ל.

ב) זכרון טוב די"א ע"ב וז"ל: ליל ג' א"ח דשבעות תרכ"ז ניגנו לפני מרן בעלי כלי זמר ומנגנים. ודרכו היה לשים דעתו מאוד לזה ואז אמר התורה הנדפסת בפנים בלקוטי תנ"ך (מלים ב, ג, טו) עה"פ והיה כנגן המנגן וסיפר שהבעש"ט זלה"ה היה מכיר בניגון הכלי זמר מה שעשה המנגן מיום הוולדו.

פרשת בעל שם טוב המלא פקודי ג

פקודי א. אלה פקודי המשכן וגו', יש להבין בפרשה זו שנקאמר בפרטות בכל מעשה ומעשה שעשו במשכן וכלים נאמר בכל אחד שעשו כאשר צוה ה' את משה, דקשה למה לו לפרט בכל אחד, הוי לו לומר באחרונה דרך כלל ויעשו כאשר צוה וגו', אלא התורה רמזה לנו רמז מוסר בכללות עבודת השם יתברך ועשיית המצוות, הן שופר וסקה ופסח ותפלין וכיוצא, שיש בכל אחת עבדא ומילולא א ורעותא שהיא המושבה, וכונת המצוה והתפלה הוא רבה ונרא, ולא כל

מקור מים חיים ממה"ר שמ"מ מגאווארטשאווי זצ"ל

עוונותיו, כל שכן כשמנגן כחו בניגון שמוציא מפיו כו' בפה, מהניגון שהוא מזמר ע"ש א):
יכול המשכיל מזכי הראות פקודי א] ענין עובדא ומילולא לדעת מה שפעל ועשה מכל ורעותא עיין לקמן פ' מטות אות עוונותיו, כיון שמכניס כל מאמצי ב' ד):

מקור מים חיים המלא והמורחב

ג) המשך דברי האור המאיר בפר' האוינו וז"ל: וא"כ תוכחה מגולה להחזים ומנגנים והסירו מסוה הבושה מעל פניהם לומר בפני החכמים וידועים ובפרט בעומדו לפני התיבה בבית המדרש או בבתי כנסיות באין מבין שהוא בעצמו מודיע קלונו ופיהו ענה בו לדעת ע"י ניגונו, ונחזור לענין אשר לבחינת השמחה לית לה מגרמה כלום כי אם כל עצמו תולה לעין פנימות מחשבה של המשמח עמה, ואישים פועלים און נאמר עליהם כי בשמחה תצאו מגבול הקדושה, ואישים משכילים נרמו בכתוב כללות היחוד:

ד) מטות ב. בפקודי (ילקוט ר"פ מטות רמז תשפ"ד) זה הדרך אשר צוה ה' זהו שנקאמר הפתוב (קהלת ה') טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם, אמר הקדוש ברוך הוא הווי זהירין בנדרים ואל תפרצו בהם, שכל הפרוץ בנדרים סופו למעל בשבועות, והמועל בשבועות פאלו כופר בו, ואין לו מחילה שנקאמר (פ' יתרו) כי לא ינקה וגו', וקתיב (רמז ד') ונשבעת חי ה' באמת, אמר הקדוש ברוך הוא לא תהיו סבורין וכו' ע"ש:

אמר הרב [הבעש"ט ז"ע] רמז מן התורה לדברי רבותינו ז"ל שתקנו לומר קדם כל מצוה לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתיה, הוא מן זה הפסוק, זה הדרך, והענין הוא, פי שלמה המלך עליו השלום אמר טוב אשר לא תדור וכו', ולכאורה קשה באיזה אדם מדבר, אם באדם שאינו חושש לתשלום נדר, פשיטא

מקור מים חיים המלא והמורחב

שאמור לדר שהוא בלאו ועשה כדאיתא בגמרא (ע"ש בגמרא גדרים ד"ג ע"ב), ואם באדם שרוצה לשלם הגדר, אמאי אמר טוב אשר לא תדר הא אמרינן (בגדרים ד"ח ע"א) מנין שגשבעין לקיים את המצוות וכו', וגם דוד המלך עליו השלום אמר (תהלים קט"ו) גדרי לה' אשלים וכו' וכי עבר דוד ח"ו על זה:

אלא הענין הוא, דכל מצוה שאדם עושה, הוא מתקן בכל הבחינות של נר"ו, עד למעלה בקוצו של יו"ד שהוא טמיר ונעלם, ואם המצוה בעבדא, הוא ענין בחינה אחרונה של המצוה, שהוא צריך לתקן עוד בדבור ובמחשבה, ואם המצוה בדבור, זהו ענין אחרונה של המצוה, וצריך לתקן עוד קול ומחשבה, וכשאדם מחשב לעשות מצוה, עדין אין לו פחד מקטרוג הקלפות כי אין להם אחיזה במחשבה, רק כשהאדם מדבר בפיו לעשות מצוה, אז יש לו קטרוגים לבטל המצוה, מפני שהקלפות יש להם יניקה ממקום הדבור:

ואם כן על פי זה, כשאדם רוצה לעשות מצוה, ומקרה לדבר לעשות המצוה, וחושש מפני המקטרוגים, לכך תקנו חכמינו ז"ל לומר לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתיה כו' על ידי שהוא טמיר ונעלם, אם כן עשה היחוד של המצוה בדבור ובקול ובמחשבה, עד למעלה שהוא טמיר ונעלם, אם כן אין לו שום פחד מהקטרוג ומניעות המצוה, ולא מפני שום פניה בעשית המצוה, כיון שהעלה כל חיות המצוה למעלה, ואינו מחסר אלא עשית המצוה שהיא בחינה אחרונה, וממילא אין להם למקטרוגים שום כח למנוע ממנו המצוה:

וזהו שאמר הכתוב (בפ' תצא) כי תדר גדר לה' אלהיך לא תאחר לשלמו, אמר הרב (הבעש"ט ז"ע) שהפסוק הוא מבטיח, כי שיעשה האדם יחוד קדם עשית המצוה, וזהו לה' אלהיך, בודאי תהיה בטוח כי לא תאחר לשלמו, כלומר שישלים המצוה גם כן בעבדא, כיון שעשה היחוד בשלמות, וזהו שאמר הכתוב זה הדבר, והוא רמז על היחוד, כי זה הוא יסוד והדבר הוא מלכות, ועל זה אמר אשר צוה ה', הנינו שצוה ה' לכל אדם קדם עשית המצוה, לומר היחוד בשלמות, והנינו איש כי ידר גדר לה', לעשות המצוה, לא יאמר בסתם לעשות המצוה רק לעשות היחוד בשלמות:

ולזה קאמר המדרש זש"ה טוב אשר לא תדר משתדור ולא תשלם, פרוש, משלא תשלים היחוד רק לומר סתם לעשות המצוה, דאם כן יש חשש קטרוג, ולזה טוב אשר לא תדר שלא יאמר כלל, רק לחשב לעשות המצוה, ואז אין לו שום חשש ממקטרוגים אבל באמת אם הוא משלים היחוד בשלמות גמור אזי ודאי טוב יותר, ולא יקה לו שום פחד ממקטרוגים, אדרבה יקה לו סיוע ועזר לגמור המצוה:

אדם גם מבני עליה יודעים חלק אחד מאלפי אלפים חלקים, שפוננו אנשי פנסת הגדולה בכוננת התפלה, והוא הדין בכוננת המצות, ובאמת צריך גדול יש לכל אחד מיישראל בכל אחד מן שלשה בחינות הנ"ל, כי מן מעשה המצוות נעשה לבוש לנשמה בגן עדן התחתון, ומן פונת המצוות נעשה לבוש לנשמה בגן עדן העליון, לכה עצה היעוזה, לכלל את עצמו וכוננתו, הן בתפלה והן במצוה, או בכוננת אכילתו בחל, ומפל שפן בשבת בשלשה סעודות דשבת, ישתף פוננתו ב עם שאר שלומי אמוני ישראל, היודעין פוננת התפלה והמצוה, ועל סוד

ע מקור מים חיים ממוה"ר שמו"מ מנאווארטשאוויצ"ל ע

פקודי ב] עיין בס' כתונת פסים אשר שורש נשמתם למעלה בכ"ד ע"א בדרוש ראשון לשבת באצילות ויכול לפעול פעולה פ' מצורע, וז"ל, מבואר בכתבי האר"י זללה"ה בשער תיקוני העוונות, שבועת אמת היא מצוה להמשיך ז' הבלים מפה ז"א אל ז' תחתונות דמלכות דאצילות וכו' יעו"ש, אמנם דאין בזה רק באדם ששורש נשמתו משם אז יוכל להמשיך משם וכמו שכתב בפרי עץ חיים הלכות קריאת שמע פי"ב יעו"ש, אך יש תקנה לזה מצד שכולל עצמו ונשמתו עם תלמידי חכמים השלימים

אשר שורש נשמתם למעלה באצילות ויכול לפעול פעולה הנ"ל והוא כלל גדול לכל הכוונות שיכולול נשמתו עם שלומי אמוני ישראל, עכ"ל, וכן הוא בתולדות יעקב יוסף פ' שלח דקמ"א ע"א וסיים בזה וז"ל, ושמור כלל זה לכל הייחודים לכלול את עצמו כאמור, ומשמע ברור שקיבל כלל זה מפי הבעש"ט זי"ע כדרך כל הכללים שמזכיר בספריו הקדושים שלא חידש אותן מדעתא דנפשי רק קיבל הכל מפי הבעש"ט זי"ע:

ע מקור מים חיים המלא והמורחב ע

וזהו שאמר דוד (אשלקמה נדרי) [נדרי לה' אשלים] פרוש שיהיה הנדר בשלמות היחוד, אבל קשאינו משלים היחוד, זה נקרא פורץ בנדריים, וקא על ידי זה למעל בשבועות שהוא מניעת המצוה שהוא תקון ה' מודות שנקרא שבועות, לכן צריך להזהר להשלים היחוד, בילא"ו: (דברים נחמדים בס"ס גנוי יוסף).

פִּוּנַת אַנְשֵׁי פְּנֵסֶת הַגְּדוּלָּה, וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה, וְזֶה סוּד שְׁפָתַי הָאֵרֶ"י קָדָם
תְּפִלָּה ע"ל וְאֶהְבֶּתָּ לְרַעַד כְּמוֹד, לְקוֹמֵי מְצוֹת עֲשֵׂה זֶה פְּדֵי שֵׁיכָלֵל
פְּוִנְתוֹ וְתִפְלָתוֹ עִם הַיּוֹדְעִים לְיַחַד מְדוּת הָעֲלִיוֹנוֹת, וְדִי בָּזֶה:

☞ מקור מים חיים ממוה"ר שמו"מ מנאווארטשאוויצ"ל ☞

[פה מקום אתי להעלות קושט אמרי אמת מה שכתב בסה"ק תולדות יעקב יוסף פ' תצוה דע"ב ה') ע"ב וז"ל, והנה שיהיה מחשבתו ראוי לייחד יחודים בלי שום מחשבה זרה, אי אפשר לייחד כ"כ, כי אם שיהיה לו נשמה מעולם הבריאה, ואם לאו אין יחודו יחוד כו' ע"ש, והרב זוהר חי שדי בה נרגא בפ' שמיני דל"ח ע"ב [שהוא על הזוהר דף מ'] וכתב וז"ל ומה שכתב בתולדות אינו ממנו חלילה, והוא בפ' תצוה יעו"ש, כי

כל ישראל אפילו בעלי עבירות כשחוזרין בתשובה ראויין הם לתקן נפשם, שהרי מרן האר"י מסר יחודים לבעלי עבירות חמורות ר"ל עכ"ל אבל נראה ברור כי דברי הרב התולדות דפ' תצוה הם נשענים על דברי האר"י ז"ל שהזכיר שם בפ' שלח ובס' כתונת פסים הנ"ל, שמי שאין שורש נשמתו משם אינו יכול להמשיך משם, והרי גלוי וידוע שכל עיקר היחודים הוא להמשיך השפעה משם עי' פ' נח בעמוד התפלה אות פ"ב⁽¹⁾ ושם בהגה

☞ מקור מים חיים המלא והמורחב ☞

(ה) תולדות יעקב יוסף פר' תצוה וז"ל: והנה שיהיה מחשבתו ראוי לייחד יחודים בלי שום מחשבה זרה, אי אפשר לייחד כל כך כי אם שיהיה לו נשמה מעולם הבריאה, ואם לאו אין יחודו יחוד, כי האדם יש לו נפש מעולם עשיה, ורוח מיצירה, ונשמה מבריאה, ונשמה לנשמה מאצילות. ואלו ד' עולמות הוא ד' אותיות הוי"ה, באופן שהאדם הוא סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה (בראשית כה, יב), וכמ"ש האלשיך פ' ויצא. ונשמה הוא מרמ"ח איברים ושס"ה גידים רוחנים, על ידי קיום תרי"ג מצות, באופן שאם לא קיים מצוה אחת הרי הוא חסר אבר אחת ומום בו, ואינו כסא להשראת שכינה, ולהמשיך נשמה מאצילות או מבריאה:

(ו) נח פב. שְׁמַעְתִּי בְּשֵׁם מוֹרֵי בְּעֵנְנֵי הַתְּפִלָּה וְכִנְתָּהּ, וְיַחְדוּדִים, שְׁצַרִיד לְקִשּׁוֹר אֶת

והנה עשיית המשכן היה הפונה שיהיה מחשבתו [ג] על מלאכת המשכן העליון, וכמו שנאמר הוקם המשכן ודרשו (בתנחומא פ' נשא סי

מקור מים חיים ממוה"ר שמ"מ מגאווארטשאוו זצ"ל

נ"ה^(ז) ובפ' תשא בהגה ה' ד"ה ג"כ, כנ"ל, ממילא לא קשה מה אבל^(ח), ע"ש, אכן הרב התולדות שהקדים רפואה למכה שעל ידי שיכלול נשמתו עם נשמות הגדולים יכול לפעול פעולה

שהאר"י מסר יחודים לכל, שע"י רפואה זו הכל אפשר, ודוק]: פקודי ג] ובס' כתר שם טוב ח"ב ד"ז ע"א כתב וז"ל, כי הנה בנין

מקור מים חיים המלא והמורחב

עצמו בהם, וידוע שהוא עולם קטן, ובהתעוררות דלמטה יתעוררו למעלה וישפיעו למטה עד מדרגתו של זה האדם המכוון זה ומקבל השפעה כו':

(תולדות יעקב יוסף פ' קדשים ד"ק ע"א).

ז) נח הגה נה. עיין בס' תולדות יעקב יוסף פ' מצורע דצ"ה ע"ג וז"ל, שמעתי פירוש עשה לך רב (אבות פ"א) התחבר עם הרבה אנשים כמו עם רב וגר, ורצה לומר שאם מתפלל ביחיד מחמת אונסו, יתכוון כי יש הרבה עוברי דרכים שמתפללים ביחיד, או מחזיקי כפרים, ותתחבר עמהם, וזהו שאמרו וקנה לך חבר ועל ידי זה הוא דן כל אדם לכף זכות, שעל ידי החיבור, נעשו היחידים רבים, ותפלת רבים אל כביר ולא ימאס (איוב ל"ו), ובוה ממש דן אותם לכף זכות וק"ל, והוא הדין בעושה תשובה יתחבר עם רבים באופן הנ"ל, וכיוצא בזה, ישמע חכם ויוסיף לקח, עכ"ל:

ח) תשא הגה ה' ד"ה אבל: ...אבל אם החטא הוא מענייני תאוות החומר, זה נמשך מפאת המוני עם, וגורמים קלקול הדעת לראשי העם, כי תאוות החומר מצוי ביד המוני עם, וזהו (ירושלמי תענית פ"ב הלכה ז) לכש שמואל חלוקן של ישראל ואמר חטאתי [עיין מזה בס' תולדות יעקב יוסף בהעלותך דקל"ז ע"ג וע"ד באריכות גדול ורמזתי לדבריו לקמן בפ' ויקרא אות י"ד, וע"ע בתולדות יעקב יוסף פ' מצורע דצ"ג ע"ד והזכרתי לקמן פ' אחרי אות ב'], ומובא בספר הכהן הגדול משם מורי מרן אלוקי הבעש"ט [לעיל פ' נח בעמוד התפלה אות פ"ב] בנין התפלה וכוונות וייחודים, שצריך לקשר את עצמו בהם וידוע שהוא עולם קטן, ובהתעוררות למטה יתעוררו למעלה וישפיעו למטה עד מדרגתו של זה האדם המכוון זה ומקבל השפעה וכו' [והאריך עוד הרבה והכל על פי הקדמות מהבעל שם טוב זי"ע]...:

ח פרשת בעל שם טוב המלא פקודי

י"ח ובזוה"ק פקודי דר"מ ע"א) פ' בהקמת המשפן למוטה הוקם למעלה, והיינו על ידי המחשבה והכונה שעשו באברים הנגלים למוטה בגשמי, ומחשבתו היה ברוחני לבנות משפן העליון שהוא סוד בריאת שמים וארץ וכל העולמות, ולא כל מחא סביל דא, לכן בכל פעלה ופעלה של כלי המשפן אמרו בפרוש שאנו עושין על הכונה שצוה ה' את משה, והוא על דרך שאנו אומרים [קדם עשית כל מצוה] והיה נעם וכו': (בן פורת יוסף בהקדמה ד"ח וד"ט ע"ש).

✧ מקור מים חיים ממוה"ר שמ"מ מנאווארטשאווי צ"ל ✧

המשכן נכתב בתורה ונשנה, אע"ג העליונים והשמות של פרקי דיש להקשות מה נפקא מינה, המרכבה, ושל ראייה שמיעה ריח ומה דהוי הוי, אלא העיקר הוא דיבור חג"ת נהי"ם והמוחין ללמוד אותנו שכל גדול לעבודת הבורא יתברך שמו, איך יוכל אדם לעשות את עצמו מרכבה לקדושה עליונה, כי כל מה שגילה לנו בזוהר הקדוש וכתבי האר"י ז"ל מבנין העולמות

העליונים והשמות של פרקי המרכבה, ושל ראייה שמיעה ריח דיבור חג"ת נהי"ם והמוחין עליונים, הוא שאדם בעשותו מצוה או לומד תורה או מתפלל, יעשה עצמו מרכבה לקדושה עליונה [עיין לעיל פ' לך בהגה נ"ט ט"ז] גוף לנפש ונפש לרוח ורוח לנשמה ונשמה להקדוש

✧ מקור מים חיים המלא והמורחב ✧

מ) לך הגה נט. בלקט אמרי פנינים דר"ח ע"ד כתב וזה לשונו, יחוד זה ראוי לאדם להעריך ולכוון כאילו הוא מדור וכסא לאצילות הקדוש, כי הלא בצלם אלהים עשה את האדם, ובפרט בזמן התורה והתפלה הוא יותר מוכרח, ובוה תקובל תורתו ותפלתו, ויודע לקשר כל העולמות עד שתחול עליו קדושה עליונה, כיצד, יחשוב האדם להכין ראשו וגולגלתו כסא אל שם יהוה בקמין, שכל קמין עולה ששה עשר, הרי ס"ד ועם הוי"ה כ"ו עולה תשעים: ומוח חכמה שלו מרכבה אל יהוה בניקוד פתח ומספרו חמשים שכל פתח הוא וא": מוח בינה שלו מרכבה אל יהוה בניקוד צירי עולה מאה וששה שכל צירי שני יודין: זרוע ימין שלו מרכבה אל יהוה בניקוד סגול עולה [כמנין] עול"ם שהוא [עולם] חסד יבנה: זרוע שמאל שלו מרכבה אל יהוה בניקוד שבא ועולה מאה וששה: הגוף שלו מרכבה אל יהוה בניקוד חולם עולה ששים ושש: שוק ורגל ימין שלו מרכבה אל יהוה בניקוד חיריק מספרו עולה ששים ושש: שוק ורגל שמאל שלו מרכבה אל יהוה בניקוד קיבוץ תלת יודין עולה גם כן עול"ם: ברית קודש שלו

מקור מים חיים ממוה"ר שמ"מ מנאווארטשאווי צ"ל

את ראובן וכתב שלו, אם מראין לו חתימת ידו של ראובן אומר זהו וודאי חתימתו של ראובן, כאילו היה ראובן עומד לפניו, אע"פ שראובן הוא אדם ברמ"ח אברים והכתב שלו אינו אלא אותיות, אף על פי כן על ידי הכתב והחותם, נדמה לו כאילו ראובן עומד לפניו, כן הוא באלו המדות, יש למעלה מדה עליונה שהוא משגיח על כל העולם להטיב, ונקרא עין, וח"ו אין שם דמות עין שלנו, אך האדם כשמקדש עיניו לראות בתורה ואותיותיה הקדושים, אז הוא עין שלו מרכבה למדה עליונה שנקרא

ברוך הוא, כמו שייסדו כי כל פה לך יודה כו' עד וכל קומה פי' וכל השיעור קומה לפניך תשתחוה, כדפירש השל"ה ז"ל על פסוק (בפ' משפטים) עין תחת עין כו' יד תחת יד רגל תחת רגל, פי' כי הנה עין האדם נקרא עין וכן יד ורגל, והרי מצינו אותן הכינויים בהבורא יתברך שמו, כמו שכתוב (תהלים ל"ג) הנה עין ה' אל יראיו, וכתוב (שם ל"ד) ואזניו אל שועתם, וכתוב (בפ' בהעלותך) היד ה' תקצר, (ובזכריה י"ד) ועמדו רגליו ביום ההוא, והרי אין לו יתברך שמו דמות הגוף, ופירש כי כמו המכיר

מקור מים חיים המלא והמורחב

מרכבה אל יהוה בניקוד שורק שכל שורק הוא יו"ד וא"ו ונקרא מלאפו"ם ומספרו תשעים, ואלו תשעה הויות מנוקדות עולין ונתת"י כמננין וישק יעקב לרחל שהמשיך לה רוח הפנימי של כל הויות תשעה עם הנקודות: ועטרה שלו מרכבה אל יהוה בלי ניקוד, וסך כל עשר הויות מספר וישא את קולו ויבך שבכה על פרידתו, והיפך ישמח משה במתנת מספר כל הויות ביחודים שמספרן שני פעמים מ"ם שי"ן ה"א במתנת: ויכוין האוון לשם ס"ג יוד הי ואו הי: הוטם לשם ס"ג במספרו יוד הי ואו הי: פה לשם ס"ג יוד הי ואו הי אהוי כ"ב אתוון: עין לחמש הויות כמספרן: וסך כולם שמ"א אשם נפשו, ומספר אש"ם עם במתנת אלף רל"ג ייחוד הזכירה עם הכתפין, ביו"ם השמיני עזר"ת ויצ"א יעקב מבא"ר שב"ע ויל"ך חרנ"ה, בכח חבל נחלתו זה שקשר עצמו [עיין לעיל אות י"ט בפרשתנינו] עם אצילות הקדוש היה בכחו לירד ולברר כל הטוב אכ"ר, ושיום חלקנו עמהם, וכיוצא בזה בכל פרטיו יכוין כאילו הוא כסא אל הקדושה, ואין ספק כי אם יתנהג כך כמה זמן שישגיח לדעת כל אשר ירצה ויהיה כאחד מן המלאכים המשרתים ברקיע, ובפרט אם בכל רגע יחשוב ולא יעבור המחשבה, עכ"ל:

פרשת בעל שם טוב המלא פקודי

מקור מים חיים ממוה"ר שמ"מ מגאוארטשאוו זצ"ל

שנאמר בו (משלי ג') ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה בדעתו וכו', ויש מלאכה שהיתה נעשית במעשה, ויש על ידי מחשבה, כמו שכתוב (בפ' תשא) ולחשוב מחשבות, והמנורה שהוא סוד נעלם, לא היה יכול אפילו משה רבינו עליו השלום לעשותה, כמו שכתב ספר הקנה פרש לי מעשה המנורה שלימה ומוקשה, וכל זה היה, להראות לעם בני ישראל, כי כמו שיכולין להעתיק מקדש העליון וכל צירופי השמות, במשכן הזה שהוא מדברים דוממים וגשמיים עצים ואבנים זהב וכסף ונחושת, כל שכן האדם שהוא עיקר משכן ה', כי היכל ה' המה, וכמו שכתוב (תהלים ע"ח) ויטוש משכן שילה אוהל שיכן באדם, וכמו שכתוב (מלכים א' ח') לא בחרתי בעיר וכו' ואבחר בדוד, כל שכן שיוכל האדם לעשות עצמו מרכבה לקדושה עליונה, להעתיק בעצמו ובאבריו כל העולמות וצירופי שמות ורחניות עליונה, וכל זה היה ללמד דעת לבני ישראל, וזהו שכתוב ועשו לי מקדש, פי' איני אומר יעשו לי בית להיות מקודש,

עין, וכן יש מדה עליונה המאזין תפלות ומקשיב תחנונות, וכשאדם מקדש אזניו לשמוע דברי תורה, אז נעשים אזניו מרכבה למדת אוזן העליון, וכן יש מדה עליונה הנותנת לכל העולם השפע האלהית הנקרא בדרך משל יד, וכשאדם מקדש ידיו לעשות עמהם מצות מעשיות וצדקה, אז ידיו הם מרכבה למדה עליונה הנקרא יד. וזהו שעל כן הקפידה תורה בחובל בחבירו ומחסר ממנו אבר, לשלם חמשה דברים שהם נזק צער ריפוי שבת ובושת (ב"ק דפ"ג ע"ב), כי שמא זה האדם הנחבל היה מקדש אבריו, להיותו מרכבה לקדושה עליונה, עין שלו מרכבה תחת עין יד תחת יד וכו': והנה זה היה ענין בנין המשכן שהיה צריך בצלאל לידע צירוף אותיות שבהם נבראו שמים וארץ (ברכות דנ"ה ע"א), כי בנין המשכן היה, שהיו מעתיקים פה במשכן הזה, משכן ובנין כל העולמות, כמעתיק כתב מכתב, שמעתיק אות באות, כן היו מעתיקים מקדש העליון במשכן הזה, על כן נעשה המשכן בחכמה בתבונה ובדעת, כמו בנין העולם,

פרשת בעל שם טוב המלא פקודי יא

מקור מים חיים ממוה"ר שמ"מ מנאווארטשאוו זצ"ל

כהייתו בעולמות העליונים, על כן יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, פירוש, בנין זה המשכן מה שהעתקתם פה כל מקדש העליון וכל ציור העולמות, הוא ללמד אתכם דעת לכל ימות עולם, שבכל עת שתצו לעשות מצוה תעשו עצמכם מרכבה לקדושה עליונה, להעתיק בעצמכם שתשרה שכינה בכם, שאתם מקדש והיכל ה', ותהיו נעשים מרכבה להשכינה בעשותכם המצוות:

וזהו שאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים י"ט) גם עבדך נזהר בהם, פירוש, אינו אומר זה על עצמו, אלא הכי פירושו, כי עד עתה דיבר משבחי התורה הקדושה תורת ה' תמימה וכו' הנחמדים מזהב וכו', ועתה אמר, גם, היינו עוד מעלה נסתרת יש להתורה וזהו, כי עבדך נזהר בהם, נזהר הוא מלשון (דניאל י"ב) כזוהר הרקיע [עיינ לעיל פ' יתרו אות ל"ז] שהביא פירוש זה בשם

אלא ועשו לי תיכף המקדש העליון יעתיקו הם, כי ושכנתי בתוכם, פי' יהיה שריית שכינה על עושי המלאכה, שתיכף שיקחו דבר לעשות יכווננו לעשות כתבניתו העליון, כי ראה מופת על זה, אשר אני מראה אותך, פירוש אני מראה אותך ולא את עושי המלאכה אלא שאתה תלמדם ומה אני מראה אותך לא משכן ממש, כי אם את תבנית המשכן וכו', ותראה נפלאות וכן ממש תעשו בלי שום חסרון, ומזה תראה שתהיה השראת השכינה על עושי המלאכה, וזהו שכתוב אחר כך וירא משה את המלאכה והנה עשו אותה כאשר ציוה ה', דייקא בציווי בלבד כן עשו הם בפועל ממש, ויברך אותם משה ואמר להם ויהי נועם כו', והכי פירושו, ויהי נועם, פירוש השכינה שנקרא נועם ה' אלהינו וודאי שורה עלינו, והראיה לזה הוא שהרי ומעשה ידינו כוננה עלינו, שנעשה בתכלית נכון

מקור מים חיים המלא והמורחב

(י) יתרו לו... ואמר גם עבדך נזהר בהם והפירוש כמו שכתוב בשל"ה בשם מהר"ם פדנאווה ז"ל כי נזהר יש לפרש מלשון זהר הרקיע, פי קל החכמות האנושיות אינם מוכיחים את האדם, לא גופו ולא נשמתו, מפל שכן חכמות

ע מקור מים חיים ממוה"ר שמ"מ מגאווארטשאווי צ"ל

השל"ה בשם מהר"ם פדואה ע"ש], פירוש, כי התורה מזככת הנשמה והגוף, עד שיזהירו כזוהר הרקיע, בשמרים, על ידי שמירת התורה הקדושה, עקב רב, פי' אפילו העקב [שהוא מדרגה תחתונה שבאדם] יכול להיות דבר גדול ורב, כמו שמצינו (בזוהר הקדוש פ' תולדות דקמ"ב ע"ב) בעקבו של אדם הראשון שהיה מכהה גלגל חמה, עכ"ל:

ועיין בס' דרש טוב דכ"ו ע"ג (א) שהעתיק מס' באר משה פ' תבא בשם הבעש"ט הקדוש זצ"ל, שבלתי אפשר שבגמר מעשה יהיה שוה מעשה למחשבה, שמחשבת אדם לעשות מעשהו בתכלית השלימות וליפות בכל מיני ציור ויופי שבעולם, ועכ"ז בבוא מחשבתו לידי פועל ומעשה, אבל לא הי' כמו שהיה ברצונו רק כפי מה שיזדמן לידו וכו' ע"ש:

מקור מים חיים המלא והמורחב

הפילוסופיא אשר עליה נאמר (משלי ב) כל באיה לא ישובו ולא ישיגו ארחות חיים כו', אבל חכמת התורה הקדושה מונקת הגוף והנשמה, פי על כן אדם הראשון קדם הטאו אמרו רבותינו ז"ל (בוה"ק תולדות דקמ"ב ע"ב) עקבו הנה מקהה גלגל חמה, כי חמה נבראת לשמש העולם והוא נברא לשמש את קונו, ועל ידי מה הנה אור זוהרו, על ידי עסקו בתורה, כמו שכתוב במשה רבנו עליו השלום (פ' תשא) פי קרן עור פניו:

(א) דרש טוב דכ"ו ע"ג וז"ל: בשם הבעש"ט זצ"ל שבלתי אפשר שבגמר מעשה יהיה שוה מעשה למחשבה שמחשבת אדם לעשות מעשהו בתכלית השלימות וליפות בכל מיני ציור ויופי שבעולם ועם כל זה בבואו מחשבתו לידי פועל ומעשה אבל ל"ה כמו שהיה ברצונו רק כפי מה שיזדמן לידו, למשל באלף הבדולח אומן בקי ואומן יד ועם כל זה לא יבצר שיהיה מלאכתו שוה ממש למחשבתו כי בהיות עדיין בבחינת מחשבה היה בתכלית הציור ויופי עד אין שיעור וערך ואח"כ כשבא לגמר מעשה לא יהיה רק כפי שיזדמן ברם הכא ברכני הכתוב ברוך אתה בעיר פי' כשיתעורר מחשבתך אל עבודת פנים לעשות מצוה בגודל שלימות על צד היותר טוב וברוך אתה בשדה גמר מעשה שתגמור פעולתך בקיום כפי התעוררות התחלת מחשבתך, עכ"ל.

פרשת בעל שם טוב המלא פקודי ג

פקודי ג. המִשְׁכָּן מִשְׁכָּן. ובמִדְרָשׁ (רַבָּה וְתַנְחוּמָא ס׳ ב') שְׁנַתְמַשְׁכֵּן שְׁנֵי פְעָמַיִם וְכוּ' עַיִן לְקַמּוֹן פ' בְּלֶק אֹת ו':

בלק ו. שְׁמַעְתִּי בְּשֵׁם ר"י בעש"ט זצוק"ל בַּגְּמָרָא (סַנְהֶדְרִין דק"ה) מִבְּרֻכּוֹתָיו שֶׁל אוֹתוֹ רָשַׁע נִרְאָה מַה שֶׁהָיָה בְּלָבוֹ לְקַלֵּל, וְהַקְשָׁה מַה נִרְאָה שֶׁהָיָה בְּלָבוֹ לְקַלֵּל, וְתַרְזֵן כִּי מַה שֶׁנֶּאֱמַר בְּבְרֻכּוֹתָיו מַה טָבוּ אֵהְלִיד יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתִּיד יִשְׂרָאֵל, וְאֵיתָא בַּגְּמָרָא (פְּסָחִים דפ"ח) לֹא כְּאַבְרָהָם שֶׁקָּרָאוּ הָר וְלֹא כִּיִּצְחָק שֶׁקָּרָאוּ שְׂדָה אֶלָּא כִּיִּעֲקֹב שֶׁקָּרָאוּ בֵּית, וְהַפְּרוּשׁ לֹא כְּאַבְרָהָם שֶׁקָּרָאוּ הָר שֶׁנֶּאֱמַר (הָר תַּחֲרֹב) [הָר צִיּוֹן שְׁשָׁמַם] (אֵיכָה ה') וְלֹא כִּיִּצְחָק שֶׁקָּרָאוּ שְׂדָה שֶׁנֶּאֱמַר (מִיכָה ג') שְׂדָה תַּחֲרֹשׁ, אֲבָל לְעֵתִיד בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ יִבְנֶה בְּזִכּוֹת יַעֲקֹב [עֵיִן שֵׁם הַיֵּטֵב בַּחֲדוּשֵׁי אַגְדוֹת מַהֲרֵשׁ"א פְּסָחִים דפ"ח וְכוּ' עַיִן יַעֲקֹב שֵׁם] שֶׁקָּרָאוּ בֵּית, וְהַקְשָׁה מִפְּנֵי מַה לֹא נִבְנְה בַּתְּחִלָּה בְּזִכּוֹת יַעֲקֹב וְלֹא תַּחֲרֹב, וְתַרְזֵן כִּי אֵיתָא בַּמִּדְרָשׁ (אֵיכָה רַבָּה פ"ד ס"י י"ד) שְׁפָף חֲמָתוֹ עַל יַעֲצִים וְאַבְנִים, וְאִם הָיָה נִבְנְה בְּזִכּוֹת יַעֲקֹב ח"ו לֹא הָיָה נִשְׁאָר שְׂרִיד, וְאֵיתָא בַּמִּדְרָשׁ (רַבָּה פ"ד פקודי) מִפְּנֵי מַה נִקְרָא מִשְׁכָּן שְׁנַתְמַשְׁכֵּן שְׁנֵי פְעָמַיִם, פְּרוּשׁ שֶׁלְקַחוּ הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכּוֹן בְּעֶבֶר יִשְׂרָאֵל, וְזֶהוּ פְרוּשׁ הַגְּמָרָא מִבְּרֻכּוֹתָיו וְכוּ', כִּי כִּף אָמַר בְּלַעַם מַה טָבוּ אֵהְלִיד יַעֲקֹב הֵינּוּ הַמִּשְׁכָּן שֶׁנֶּקְרָא אֵהְלִיד יְהִיָּה בְּזִכּוֹת יַעֲקֹב, וְעַל יְדֵי זֶה מִשְׁכַּנְתִּיד יִשְׂרָאֵל, פְּרוּשׁ, שְׂאֵם כֵּן הָיָה הַמִּשְׁכּוֹן יִשְׂרָאֵל בְּעֲצָמָם וְהִבֵּן:

פקודי ג. בַּמִּדְרָשׁ תַּנְחוּמָא ס"ב ב' בְּעֵינֵי לְחַיִּים [שְׂאוּמְרִים בְּשֵׁתִית הֵיִן],

תַּנְחוּמָא ס"ב ב' וז"ל: וְכֵן שְׁלִיחַ צַבוּר כְּשִׁישׁ בִּידוֹ כּוֹס שֶׁל קְדוּשָׁה אוֹ שֶׁל הַבְּדֵלָה [וְהוּא יֵרָא מִסֵּם הַמּוֹת שְׁלֵא יִהְיֶה בְּכוֹס], וְהוּא אוֹמֵר סַבְרֵי מִרְנָן, וְאוֹמֵר הַקְּהָל לְחַיִּים, כְּלוֹמֵר כִּי לְחַיִּים יֵהָא הַכוֹס, עַכ"ל.

אָמַר הַרַה"ק ר"מ מְקַאזְנִיץ ז"ל שֵׁישׁ קְבֻלָּה בִּידוֹ מִשֵּׁם הַבַּעַל שֵׁם טוֹב ז"ע שְׂאִין לֹמֵר לְחַיִּים בְּשֵׁתִית שְׂכָר שְׁעוּרִים שְׁקוּרִין [בֵּיע"ר]: (סַפְרָן שֶׁל צְדִיקִים א' אוֹת ח').

כדאי להעתיק כאן מה שכתב בשנת תש"ט הרה"ק המפורסם
מו"ה ר' שלום מאסקאוויטש משאץ לאנדאן זיע"א
על שער ספר "בעל שם טוב" על התורה,
שנתן במתנה לשיבת מתיבתא בלאנדאן יצ"ו,
בשבח ונחיצות הלימוד בספרא דגן "בעל שם טוב" על התורה:

ב"ה לסדר יברך את הנערים תש"ט לונדון.
מנחה היא שלוחה לבחורי חמד, ויקרא בהם שמי ושם אבותי וגו'.

מוסר ד' בני אל תמאס, הסה"ק הזה מקובל איש מפי איש עד
אליהו ואבות הקדושים ומשה מפי הגבורה, לא מוסר שכל אנושי
אשר גבול ותכלית לו, וכגופו כן דעתו, לא כן המוסר הדעת
הקדוש הזה.

ומודיע עמקות קדושת ורמיזת תוה"ק כי היא מדברת לישראל
דברה תורה כלשון בנ"א ורומזת לענינים גבוהים אלקיים, מודיע
קדושת ורוממות חז"ל הק', מודיע קדושת נשמת ישראל,
רוממותם וקדושת מקור מחצבתם, אשרי המעיין בזה בדעת
אמת ואמונה שלמה. מודיע רוממות התפלה הגבוה למעלה,
אשרי הזוכה להבין כאן ולציית, ללמוד וללמד לשמור ולעשות.

שלום מאסקאוויטש משאץ

[הכתב נמסר לי ע"י נכדו הגה"צ ר' יעקב דוד האלברשטאם שליט"א,
בנו של מרן הגה"צ ר' משה האלברשטאם זצוק"ל,
אב"ד טשאקעווע בעיה"ק ירושלים ת"י, ותשואות חן לו]